

M. J. D. G. W. I. A. U.

w. Kofij

Nederlandse Vereniging
voor Rechtspraak

Ministerie van Justitie

Dossier _____

Datum - 3 OKT. 2007

Nummer 07/5509/110

Ambt. mr. m. van Keulen

De Minister van Justitie
Mr. E.M.H. Hirsch Ballin
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Door Reg. DIV kopie gezonden

aan

D. G. W. I. A. U.

Datum: 24 september 2007

Uw kenmerk: 5488782/07/6

Ons kenmerk: B.2.1.7/1456/BM

Onderwerp: Reactie NVvR op verkenning DNA-onderzoek in strafzaken vanuit wetgevings- en juridisch- perspectief

Geachte heer Hirsch Ballin,

Bij brief van 10 juli 2007 (nr. 5488782/07/6) verzocht u de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (hierna NVvR) om een reactie te geven op de nota "Verkenning DNA-onderzoek in strafzaken vanuit wetgevings- en juridisch perspectief" (hierna: nota).

De NVvR maakt graag gebruik van de geboden gelegenheid. In haar reactie zal de NVvR zich concentreren op de verruiming van de toepassing van het criterium van het belang van het onderzoek, de introductie van DNA-verwantschapsonderzoek, DNA-onderzoek op verzoek van het slachtoffer en op DNA-onderzoek naar uiterlijk waarneembare persoonskenmerken van een ongeïdentificeerd overleden slachtoffer.

1. Verruiming van de toepassing van het criterium van het onderzoeksbelang

Bij artikel 151b Wetboek van Strafvordering (Sv) dient sprake te zijn van een onderzoeksbelang, in verband met het misdrijf waarvan de verdachte wordt verdacht. Doorslaggevend voor de afname van lichaamsmateriaal is of de verdenking en het onderzoeksbelang ter zake van een strafbaar feit DNA-onderzoek rechtvaardigen.¹ Nadat op basis van artikel 151b Sv celmateriaal van de verdachte is afgenomen, wordt op basis van artikel 151a Sv DNA-onderzoek uitgevoerd.

In de nota wordt in paragraaf 4.1.3 aangegeven dat het onderzoeksbelang als zodanig een passend criterium is voor het DNA-onderzoek in het vooronderzoek. Op pagina 12 wordt verwezen naar een uitspraak van de voormalige minister van Justitie Donner inhoudende dat "indien de voorwaarde van het onderzoeksbelang zou worden losgelaten, voor het gedwongen afnemen van celmateriaal het algemeen strafvorderlijk uitgangspunt zou worden verlaten dat dwangmiddelen in het vooronderzoek alleen bij verdenking van een strafbaar feit mogen worden toegepast indien het onderzoeksbelang daarom vraagt". Er zal derhalve niet worden overgegaan tot het standaard verrichten van DNA-onderzoek bij elke aangehouden verdachte. Tegelijkertijd wordt in paragraaf 4.1.2 van de nota echter gepleit voor een creatieve extensieve interpretatie van het criterium onderzoeksbelang door officieren van justitie in geval van DNA-onderzoek in het vooronderzoek.

Verruiming van de toepassing van het criterium van het onderzoeksbelang in geval van DNA-onderzoek in het vooronderzoek zou volgens p.10 van de nota inhouden dat, "alhoewel er in een concrete strafzaak geen biologische sporen zijn gevonden, toch DNA-onderzoek

¹ Kamerstukken II, 1999/2000, 26271, nr. 6, p.23.

kan worden bevolen, indien er andere feiten of omstandigheden zijn op grond waarvan de officier van justitie verwacht dat DNA-onderzoek bij de verdachte kan bijdragen aan het opsporingsonderzoek". Vervolgens wordt aangegeven dat DNA-onderzoek op deze wijze een meer algemeen opsporingsmiddel zou zijn in de concrete strafzaak, zoals ook andere opsporingsbevoegdheden niet uitsluitend voor de bewijsvoering worden toegepast, maar ook voor het vergaren van informatie die anderszins van belang is voor het onderzoek in de zaak.

De NVvR wenst allereerst op te merken dat de wetgever bij elke afzonderlijke in de wet geregelde bijzondere opsporingsbevoegdheid expliciet heeft opgenomen dat de bevoegdheid dient te worden uitgeoefend in het (dringend) belang van het onderzoek. Dit accentueert derhalve dat zo'n bijzondere bevoegdheid uitsluitend mag worden gehanteerd indien het bijdraagt aan de opsporing van het delict of van het in georganiseerd verband beramen of plegen van misdrijven als bedoeld in artikel 67, eerste lid Sv, die een ernstige inbreuk op de rechtsorde maken.

De "verwachting" van een officier van justitie dat DNA-onderzoek bij de verdachte kan bijdragen aan het opsporingsonderzoek, is naar het oordeel van de NVvR een nieuwe juridische term die moeilijk te concretiseren valt en daarmee een groot beroep doet op het deskundige oordeel van de officier van justitie ter zake.

De ruimere toepassing van het criterium onderzoeksbelang komt overeen met de keuze voor artikel 132a Sv in plaats van artikel 27 Sv. Naast de klassieke omschrijving van het opsporingsonderzoek, bepaalt dit artikel dat eveneens van een opsporingsonderzoek sprake is, indien er een redelijk vermoeden is dat in georganiseerd verband misdrijven worden beramd of gepleegd, als bedoeld in artikel 67 eerste lid Sv, die een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren. In de nota wordt gesteld dat het onderzoeksbelang (via de tussenstap van het vaststellen van een patroon van misdrijven) ook kan dienen om inzicht te krijgen in de motieven en werkwijze van de verdachte, hetgeen relevant is voor de beoordeling van de verdachte en de ernst van het misdrijf en daarmee voor de op te leggen straf. Dit zou ook van belang zijn voor de aanpak van veelplegers. Het causale verband tussen de aanpak van veelplegers en de uitleg van artikel 132a Sv mag naar het oordeel van de NVvR niet gekoppeld worden aan een wetswijziging met betrekking tot DNA-onderzoek. Immers, voor een georganiseerd verband is in het bijzonder kenmerkend² dat er sprake is van:

- twee of meer samenwerkende personen;
- één of meer gemeenschappelijke doelstellingen en
- een zekere continuïteit.

Veelplegers zijn veelal individualisten, die nu eens wel en dan weer niet met iemand- en die iemand is lang niet altijd dezelfde persoon- een strafbaar feit plegen. Het georganiseerd verband is ver te zoeken. Indien door uitbreiding van de mogelijkheden tot DNA-onderzoek de uitleg van het begrip georganiseerd verband uit artikel 132a Sv geminimaliseerd wordt, wordt daarmee in de visie van de NVvR de grondslag van artikel 132a Sv verlaten.

Daarnaast is het de NVvR uit de nota niet geheel duidelijk geworden hoe de verruiming van het criterium onderzoeksbelang zich verhoudt tot het wettelijk onderscheid dat wordt gemaakt in de artikelen 151a en 151b Sv. Indien op basis van artikel 151b Sv celmateriaal van een verdachte is afgenomen, wordt op basis van artikel 151a Sv DNA-onderzoek verricht. Uit artikel 151a, eerste lid Sv wordt duidelijk dat DNA-onderzoek wordt verricht "met het oog op de waarheidsvinding". Dat wil dus zeggen dat sprake is van een strafbaar feit voor de opheldering waarvan het DNA-onderzoek van betekenis kan zijn. De nota geeft op pagina 10 aan dat DNA-onderzoek ook mogelijk zou moeten zijn met het oog op de naar aanleiding van het concrete strafbare feit op te leggen sancties, maatregelen en voorzieningen en verwijst daarbij naar Kamerstukken II 1996/97, 25403, nr. 3, p.7. In de betreffende kamerstukken worden als concrete voorbeelden genoemd dat "gespeurd kan worden naar voor inbeslag-neming vatbare goederen en voorwerpen waarop een op te leggen maatregel ter ontneming

² Aanwijzing voor de opsporing, A I 1.1.-4 (Aanvulling 5 juli 2004)

van wederrechtelijk voordeel kan worden verhaald". Gelet op het voorgaande is volgens de NVvR DNA-onderzoek, waarbij het dus moet gaan om de opheldering van een strafbaar feit, niet mogelijk voor op te leggen sancties, maatregelen en voorzieningen. Integendeel, uit Kamerstukken II 1999/2000, 26271, nr. 9 p. 34 blijkt dat toepassing van DNA-onderzoek niet kan worden gerechtvaardigd door de wens om delicten op te helderen waarop het DNA-onderzoek niet is gericht. Hierbij kan gedacht worden aan de situatie van een dief die wellicht nog meer inbraken heeft gepleegd, maar waarvoor op dat moment geen bezwarende feiten en omstandigheden bestaan. Verder geldt een doelbeperking voor de verwerking van DNA-profielen, namelijk uitsluitend voor de voorkoming, opsporing, vervolging en berechting van strafbare feiten (artikel 151a, lid 6 Sv). Ook dit artikel verzet zich tegen de uitbreiding van het onderzoeksbelang op de wijze zoals in de nota staat vermeld.

2. Verwantschapsonderzoek

In de paragrafen 5.1.2 en 5.1.3 wordt het DNA-verwantschapsonderzoek in strafzaken belicht. Op pagina 19 wordt aangegeven dat verwantschapsonderzoek in strafzaken onder omstandigheden een effectief hulpmiddel kan zijn bij het opsporen van verdachten van ernstige misdrijven. In paragraaf 5.1.3 wordt voorgesteld een onderscheid te maken tussen DNA-verwantschapsonderzoek dat plaatsvindt door actief in de DNA-databank te zoeken naar verwantschapsrelaties en andere vormen van (passief) DNA-verwantschapsonderzoek. Voorgesteld wordt om, in het licht van het verschoningsrecht op grond van de artikelen 217 en 219 jo. 290 Sv, bij het actief verwantschapsonderzoek een onderscheid te maken tussen enerzijds verdachten die gedwongen hun celmateriaal ten behoeve van een DNA-onderzoek afstaan en anderzijds verdachten en niet-verdachten die hun celmateriaal op vrijwillige basis laten afnemen:

- bij een verdachte of niet-verdachte wiens DNA ingevolge artikel 151a, eerste lid Sv of 195a, eerste lid Sv met zijn schriftelijke toestemming is afgenomen, mag alleen met zijn toestemming het DNA-profiel worden gebruikt voor het actief bepalen van verwantschapsrelaties. Indien betrokkene geen toestemming geeft, kan zijn celmateriaal niet voor actief verwantschapsonderzoek worden gebruikt. In het geval dat betrokkene zijn toestemming niet wil verlenen, mag ook niet het celmateriaal dat ingevolge artikel 151a, eerste lid of 195a, eerste lid Sv van familieleden is afgenomen –nadat zij hiervoor hun schriftelijke toestemming hebben verleend en het DNA-onderzoek de waarheidsvinding dient- in plaats van zijn celmateriaal voor verwantschapsonderzoek worden gebruikt. Achterliggende gedachte is dat daarmee het toestemmingvereiste zou worden omzeild.
- indien een niet-verdachte geen schriftelijke toestemming kan geven, bijvoorbeeld omdat hij is overleden of vermist, kan op basis van artikel 151a, eerste lid of 195a, eerste lid Sv celmateriaal van zijn familieleden worden afgenomen, mits zij daarvoor hun schriftelijke toestemming hebben verleend en het DNA-onderzoek de waarheidsvinding dient.
- mocht het celmateriaal op een gedwongen wijze van een verdachte zijn afgenomen, ingevolge artikel 151b, eerste lid of 195d, eerste lid Sv, dan mag zijn DNA-profiel voor actief verwantschapsonderzoek worden gebruikt.

2.1. Verwantschapsonderzoek bij verdachten/niet-verdachten met schriftelijke toestemming.

De NVvR vraagt zich af of in de praktijk de behoefte aan verwantschapsonderzoek bij niet-verdachten wel aanwezig is. De NVvR heeft het idee dat pas naar verwantschapsrelaties gezocht gaat worden, indien tenminste één van de familieleden in enigerlei mate verdacht is of indien er bij toeval, dus passief op verwantschapsrelaties gestuit wordt. Juist in de eerstgenoemde situatie zou volgens de nota een actief verwantschapsonderzoek niet mogelijk moeten zijn, omdat daarmee het recht van de verdachte om te weigeren om mee te werken aan DNA-onderzoek wordt omzeild.

Voorts is het de NVvR niet duidelijk waarom het celmateriaal dat van een familielid is afgenomen op grond van artikel 151a, eerste lid Sv of 195a, eerste lid Sv, niet gebruikt zou mogen worden ten behoeve van een verwantschapsonderzoek indien de niet-verdachte zelf niet mee wil werken aan DNA-onderzoek. Hetzelfde wordt voorgesteld ten aanzien van de verdachte, maar die kan middels een bevelsbevoegdheid gedwongen worden zijn eigen celmateriaal af te staan, dus het lijkt de NVvR dat het probleem van het "omzeilen van het toestemmingsvereiste" (p.21) in die situatie geen rol speelt. De reden dat de NVvR het voorstel niet begrijpt, laat zich het beste illustreren aan de hand van een vergelijking met de situatie dat een familielid als getuige zich op het verschoningsrecht zou kunnen beroepen. Indien verdachte X zich op zijn zwijgrecht beroept, staat het de politie vrij om diens familieleden te benaderen met vragen over wat zij over de betreffende zaak weten te verklaren. Het is aan de verschoningsgerechtigde om te bepalen of hij van dat recht gebruik wenst te maken. Het verschoningsrecht is geen middel dat ter bescherming van een verdachte in het leven is geroepen. Het voorgestelde verbod om celmateriaal van familieleden te gebruiken voor een verwantschapsonderzoek, ontnemt de verschoningsgerechtigde zijn recht om die keuze zelf te maken en dat lijkt de NVvR niet correct.

2.2 Verwantschapsonderzoek met gebruik celmateriaal familieleden

Bij deze mogelijkheid mist de NVvR informatie over de verwerking van het DNA-profiel van een familielid dat toestemming heeft gegeven tot DNA-onderzoek. Mag dit DNA-profiel worden opgenomen in de DNA-databank of dient dit DNA-profiel na gebruik te worden vernietigd? De NVvR geeft de voorkeur aan de laatste optie, vernietiging conform de wijze waarop thans wordt gehandeld bij de ouderschapsonderzoeken van de IND. Bij die ouderschapsonderzoeken, waarbij op basis van DNA-onderzoek en DNA-verwantschapsonderzoek wordt vastgesteld of de veronderstelde ouder(s) de biologische ouder(s) van een kind kan/kunnen zijn, vindt geen opname plaats in de DNA-databank en vindt vernietiging van het referentiemateriaal plaats nadat de IND een onherroepelijk besluit heeft genomen op het gezinhereningsverzoek.

Verder vraagt de NVvR nog aandacht voor het volgende. Weliswaar heeft het College van procureurs-generaal reeds in 2005 met het NFI afgesproken dat het NFI in het kader van een strafrechtelijk onderzoek geen DNA-onderzoek naar verwantschapsrelaties zou uitvoeren (brief d.d. 8 september 2005, met kenmerk PaG/O&O/9555), deze beperking gold echter niet in het kader van DNA-onderzoek m.b.t. ongeïdentificeerde stoffelijke overschotten, waarbij ook vergelijkingen plaats moeten vinden tussen DNA van het slachtoffer en DNA van referentiemonsters van veronderstelde bloedverwanten. Dit omdat het humanitaire belang van het slachtoffer voorop staat.

In de nota wordt DNA-onderzoek naar uiterlijke persoonskenmerken bij ongeïdentificeerde overleden slachtoffers mogelijk gemaakt, indien een slachtoffer niet op een andere wijze geïdentificeerd kan worden. Juist omdat niet altijd duidelijk is óf sprake is van een strafbaar feit, meent de NVvR dat de onder paragraaf 2 geschetste mogelijkheid tot verwantschapsonderzoek, verruimd zou moeten worden. Die mogelijkheid van verwantschapsonderzoek gaat uit van de situatie dat een niet-verdachte geen toestemming voor actief DNA-verwantschapsonderzoek zou kunnen verlenen omdat hij vermist of overleden is. In zo'n geval zou het mogelijk moeten zijn om celmateriaal van vrijwillige meewerkende familieleden af te nemen. De NVvR wijst er nogmaals op dat bij het aantreffen van een ongeïdentificeerd overleden slachtoffer niet bij voorbaat duidelijk zal zijn of zo'n slachtoffer verdachte of niet-verdachte was en adviseert hier rekening mee te houden en dergelijk verwantschapsonderzoek ook toe te staan in geval van verdachten. Volledigheidshalve zou hier aan moeten worden toegevoegd dat het gaat om veronderstelde familieleden, want bij een overleden ongeïdentificeerd slachtoffer is ook niet altijd duidelijk wie de familieleden zijn.

2.3 Verwantschapsonderzoek bij verdachten na bevel

Na lezing van de mogelijkheid van verwantschapsonderzoek bij verdachten na bevel, meent de NVvR op het volgende te moeten wijzen. Een bevel tot gedwongen afname van celmateriaal is gebonden aan de voorwaarden van artikel 151b/195d Sv. Een bevel kan achterwege blijven, indien de verdachte schriftelijke toestemming geeft tot afname van celmateriaal. Ook als de verdachte alsnog schriftelijk toestemt (151b/195d lid 4 Sv) vindt geen gedwongen afname van celmateriaal plaats. Met andere woorden, nadat het bevel is gegeven kan zelfs nog vrijwillige medewerking worden gevraagd en verkregen. Bij de eerste mogelijkheid van verwantschapsonderzoek genoemd onder 2.1. wordt voorgesteld dat bij een verdachte wiens DNA met zijn schriftelijke toestemming is afgenomen, alleen met zijn toestemming het DNA-profiel zou mogen worden gebruikt voor het bepalen van verwantschapsrelaties.

Als de NVvR het goed ziet, zou het derhalve mogelijk zijn dat wanneer een verdachte schriftelijk toestemming geeft tot afname van celmateriaal, zodat een bevel achterwege kan blijven, dit in beginsel rechtmatig verkregen DNA-profiel vervolgens niet gebruikt zou mogen worden voor verwantschapsonderzoek indien de verdachte hiervoor zijn toestemming onthoudt. In het licht hiervan zou dus in dit geval voor het verwantschapsonderzoek alsnog celmateriaal moeten worden afgenomen bij de verdachte krachtens een bevel, terwijl er wel al celmateriaal beschikbaar is. Dit lijkt de NVvR niet alleen niet juist, maar ook overbodig en onnodig belastend in het licht van proportionaliteit en subsidiariteit. Immers, het celmateriaal is rechtmatig verkregen en niet uitsluitend ten behoeve van eventueel te verrichten verwantschapsonderzoek. Het enkele feit dat de verdachte eerder toestemming verleende voor DNA-onderzoek, brengt nog niet met zich mee dat het DNA-profiel daarmee niet gebruikt zou mogen worden voor vervolgonderzoek, behoudens zijn toestemming. De NVvR ziet derhalve niet in dat wanneer toevallig blijkt van een verwantschapsrelatie, opeens een tweede toestemming nodig zou zijn. Het DNA-profiel wordt op bevel of met toestemming rechtmatig opgemaakt. Het is vervolgens niet aan de donor van dat DNA-profiel om te bepalen of daarmee al dan niet vervolgonderzoek mag worden gedaan, indien bij toeval blijkt dat een verwant als mogelijke spoordonor (c.q. dader) in beeld komt.

Overigens zou de wetgever ook als standpunt in kunnen nemen dat expliciete toestemming uitsluitend vereist is indien het doel van het afnemen van celmateriaal is om een verwantschapsonderzoek te houden. In alle gevallen waarin toevallig na vergelijkend DNA-onderzoek blijkt van een zekere mate van verwantschap tussen de bemonsterde persoon (verdachte of niet-verdachte) en de eigenlijke nog niet bekende donor van het spoor (vermoedelijke dader), zou het vergeleken referentiemonster gebruikt moeten kunnen worden voor verder verwantschapsonderzoek. De "bijvangst" is er immers op basis van een rechtmatig gehouden DNA-onderzoek. Pas op dat moment wordt duidelijk dat de bemonsterde persoon zich op zijn verschoningsrecht zou kunnen beroepen. Maar zijn eerder gegeven toestemming tot vervaardiging van zijn DNA-profiel vervalt daarmee niet. De NVvR wijst hier op de parallel met de telefoontap. De criteria voor inzet daarvan zijn vrij ruim bemeten en het is dus mogelijk om familieleden af te luisteren gedurende langere tijd, indien dit in het belang van het onderzoek is. Alles wat de familieleden aan de telefoon zeggen over een verdachte, kan voor het bewijs gebruikt worden. Indien de familieleden na aanhouding als getuige een beroep doen op hun verschoningsrecht, verandert dat niets aan de bewijswaarde van de tagesprekken waarin zij - onwetend - belastend hebben verklaard over een (aan)verwant.

Op pagina 22 van de nota wordt voorgesteld om alleen hits die voldoende bewijswaarde hebben door een deskundige (van het NFI) aan de officier van justitie/rechter-commissaris te laten rapporteren. Dat betekent dat die keuze gemaakt wordt door het NFI. Dit lijkt de NVvR minder gepast, aangezien zij van mening is dat het de taak van de opdrachtgever is om die keuze te maken. Als alternatief zou de NVvR willen voorstellen dat er een volledige lijst naar de officier van justitie/rechter-commissaris wordt gestuurd met daarbij gevoegd een advies over welke hits vanwege hun hoge bewijswaarde het beste te gebruiken zijn en welke niet.

De (gemotiveerde) beslissing wordt dan vervolgens aan de officier van justitie/rechter-commissaris overgelaten. Op die wijze gaat de lijst deel uitmaken van het procesdossier en kan ook de verdediging hiervan eventueel kennis nemen en in een later stadium de rechtbank vragen om nog meer DNA-profielen te laten onderzoeken.

3. DNA-onderzoek op verzoek van het slachtoffer

De afgelopen jaren hebben slachtoffers een steeds grotere rol in het strafproces gekregen. Tot op heden heeft deze rol zich beperkt tot het onderzoek ter terechtzitting, met uitzondering van het zogenaamde slachtoffergesprek. Dat nu wordt voorgesteld het slachtoffer het recht toe te bedelen om de officier van justitie te verzoeken een verplichte afname van celmateriaal ten behoeve van DNA-onderzoek te bevelen, heeft tot gevolg dat het slachtoffer een rol gaat spelen in het voortraject en ten tijde van het opsporingsonderzoek. Overigens gaat in dit verband een vergelijking met de huidige civielrechtelijke uitspraken mank, aangezien er in die gevallen telkens sprake was van een onherroepelijk veroordeelde; in de nota gaat het echter om – juridisch niet meer dan – een verdachte.

Gelet op de op p.23 genoemde beperking tot zeer ernstige gewelds- en zedenmisdrijven vraagt de NVvR zich allereerst af wat de toegevoegde waarde is van introductie van deze mogelijkheid voor het slachtoffer. Immers indien er bij ernstige gewelds- en zedenmisdrijven een daderspoor beschikbaar is dat vergeleken kan worden met een reële verdachte, zullen (vrijwel) alle officieren van justitie op grond van de huidige wettelijke bepalingen inzake DNA reeds "in het belang van het onderzoek" een DNA-onderzoek gelasten. Vervolgens kan na DNA-onderzoek profielvergelijking plaatsvinden met aangetroffen sporen.

In paragraaf 5.2. wordt opgemerkt dat het slachtoffer thans via de onrechtmatige daadsactie bij de civiele rechter de mogelijkheid heeft om duidelijkheid te krijgen over besmetting met het HIV-virus (p.22). Civielrechtelijk kan hiervoor inderdaad bloedonderzoek worden afgedwongen, maar strafrechtelijk is dit op dit moment niet mogelijk. Uit de wetsgeschiedenis bij artikel 138a Sv, die is bevestigd in NJ 1996/194, blijkt dat strafvorderlijk DNA-onderzoek niet gericht mag zijn op de vaststelling van erfelijke eigenschappen of ziekten of eventuele ziektekiemen, antistoffen e.d. die op de aanwezigheid van besmettelijke ziekten kunnen wijzen. Bij de NVvR is de vraag gerezen of met de in de nota voorgestelde mogelijkheden voor het slachtoffer om DNA-onderzoek te bevelen nu bedoeld wordt om DNA-onderzoek gericht op de vaststelling van erfelijke eigenschappen of ziekten etc. mogelijk te maken. Dit wordt namelijk niet duidelijk na lezing van de nota.

Op pagina 23 wordt aangegeven dat in de situatie waarin de officier van justitie het verzoek van het slachtoffer tot DNA-onderzoek niet toewijst, hiertegen beroep bij de rechter-commissaris mogelijk dient te zijn. Daarbij wordt uitvoerig ingegaan op de bestaande mogelijkheid om zich in het kader van artikel 12 Sv te beklagen over het uitblijven van vervolging bij het gerechtshof. Uit de nota blijkt dat de minister van Justitie de voorkeur geeft aan beroep bij de rechter-commissaris, omdat die procedure sneller resultaat oplevert dan de artikel 12 Sv procedure. De NVvR stelt vast dat hiermee een soort novum wordt gecreëerd, namelijk een strafvorderlijk niet-bestaande beroepsprocedure. Voor een dergelijke toch redelijk vergaande inbreuk op het bestaande gesloten stelsel van rechtsmiddelen, acht de NVvR het genoemde argument van snelheid van de procedure niet voldoende overtuigend. Hoewel versterking van de positie van het slachtoffer in het strafproces vanuit het Europees kaderbesluit slachtofferzorg goed te verklaren is, adviseert de NVvR om het bovenstaande voorstel in het licht van het hiervoor gestelde nader te beschouwen en uit te werken.

4. DNA-onderzoek naar uiterlijk waarneembare persoonskenmerken van een ongeïdentificeerd overleden slachtoffer

In paragraaf 5.3. wordt de mogelijkheid tot DNA-onderzoek naar uiterlijk waarneembare persoonskenmerken van een onbekend overleden slachtoffer geïntroduceerd. De regeling wordt o.a. mogelijk gemaakt "gelet op het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten". Het lijkt de NVvR dat wanneer een slachtoffer niet met andere methoden kan worden geïdentificeerd, het bepalen van uiterlijke waarneembare persoonskenmerken uit de gevonden lichaamsdelen derhalve primair dient ter identificatie. Er hoeft niet altijd sprake te zijn van een strafbaar feit; denk bijvoorbeeld aan het uiteindelijk opvissen van een lichaamsdeel in de Noordzee van een eens overboord geslagen matroos. Verder geldt dat tot op heden bij de opsporing van onbekende daders gebruik wordt gemaakt van de uiterlijke persoonskenmerken geslacht en ras. De NVvR vraagt zich af of die beperking ook geldt bij DNA-onderzoek van het celmateriaal van overleden slachtoffers.

De NVvR heeft voorts nog de volgende vraag. Bij DNA-onderzoek naar uiterlijke waarneembare persoonskenmerken geldt dat de resultaten naar uiterlijk waarneembare persoonskenmerken niet worden opgenomen in de DNA-databank voor strafzaken. Tegelijkertijd geldt echter dat DNA-profielen van overleden slachtoffers van misdrijven als omschreven in artikel 67, eerste lid Sv wel mogen worden opgenomen in de DNA-databank (artikel 13 lid 3 en artikel 14 lid 4 sub a Sv). Mogen DNA-profielen van onbekende overleden slachtoffers die tot stand zijn gekomen na DNA-onderzoek naar uiterlijk waarneembare persoonskenmerken, nu wel of niet in de DNA-databank worden opgenomen? De NVvR zou dit graag nader uitgewerkt zien.

Tot slot nog het volgende. In de praktijk komt het nog steeds voor dat verdachten bij hun aanhouding een valse identiteit opgeven. Indien zij onder deze valse identiteit DNA afgeven, kan dit mogelijk tot ongewenste gevolgen leiden; vooral in de situatie dat deze verdachten valselijk de identiteit van een bestaand persoon opgeven. De NVvR pleit derhalve voor maatregelen ter versterking van de waarborg dat opgenomen DNA-profielen daadwerkelijk aan de juiste naam/persoon zijn gekoppeld. Wellicht kan aan dit aspect nader aandacht worden besteed in het concept-wetsvoorstel tot het verbeteren en versterken van de vaststelling van de identiteit van verdachten en veroordeelden, waarover de NVvR bij brief van 1 juni 2007 (brief met kenmerk B.2.1.5/1383/BM) heeft geadviseerd.

Namens het hoofdbestuur van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak,
De Wetenschappelijke Commissie

F.F. Langemeijer,
voorzitter